BARN&CANCER

EN TIDNING FRÅN BARNCANCERFONDEN >>> NUMMER 4 2006 >>>

Cassandra i farten

Fettsyra hämmar neuroblastom

Tant Ivonny – på barnens sida

Cassandra Kuylenstierna gillar fart. Att åka motorcykel med morbror eller flyga till Bryssel för behandling ingår i hennes vardag.

”Vem vill inte vara med i tv?” Sidan 17

BARNCANCER FONDEN

INNEHÅLL NR 4 2006 >>>

Livet efter döden..... 6
För fem år sedan dog Anna-Karin Fribergs dotter Ellen till följd av cancer i nervsystemet – neuroblastom. Steg för steg har Anna-Karin tagit sig tillbaka till livet. Sorgen har förändrats, men saknaden efter Ellen finns där varje dag.

Fettsyra hämmar neuroblastom..... 10
Omega 3-fettsyran DHA kan hämma neuroblastomceller. Det visar den forskning som pågått i två år. Lyckade försök har gjorts i både provrör och på djur. Nästa steg är kliniska tester på barn.

Pionjär inom lekterapi..... 12
För 50 år sedan skulle sjuka barn ligga nedbäddade i sina sängar utan kamrater, förströelser eller kontakt med omvärlden. Ivonny Lindqvist insåg att något var fel inom svensk barnsjukvård och startade lekterapin på Umeå sjukhus. Det var den första i landet.

Loppmarknad med anor..... 16
Varje lördag mellan klockan tio och fyra är Ingrid Sävström på plats. Hon driver loppmarknaden i Väjern och har gjort så de senaste 20 åren. Totalt har hon fått in 15 miljoner kronor till Barncancerföreningen i Västra Sverige och Barncancerfonden.

Angel filmades på sjukhuset..... 17
Angel d'Almeida Oñederra tvekade aldrig att vara med i tv-serien "Barnsjukhuset". Hon har spelat in programmen och ska spara dem.

– Jag vill längre fram kunna se hur jag mådde när jag var fjorton, att jag klarade mig och gick vidare.

Barncancerföreningarna i Sverige..... 18
I landet finns sju barncancerföreningar. De arbetar för att på olika sätt stötta familjerna runt de barn som drabbas av cancer. Möt de olika ordförandena som berättar om hur just deras respektive barncancerförening arbetar.

Krönika: Inger och Lasse Sandberg..... 24

Glöm inte bort barnen

NORDENS FÖRSTA centrum för protonterapi blir verklighet i Uppsala. Det är mycket glädjande att samtliga universitetssjukhus och landsting enats om detta.

Protonstrålning gör mindre skada på vävnad runt tumören och är lättare att rikta och begränsa, vilket minskar risken för sena komplikationer och livslånga biverkningar. Protonstrålning är därför särskilt lämplig för behandling av barn med hjärntumörer.

Mellan 100 och 120 barn per år beräknas kunna behandlas vid centret.

Centret kommer att kosta runt 800 miljoner kronor och ska stå färdigt för att tas i bruk år 2011, om allt går enligt planerna. Allt detta är gott och väl men varför måste det ta så lång tid? Från Barncancerfondens sida vill vi att takten ökar och att nödvändiga prioriteringar görs för att detta ska bli möjligt.

En annan central fråga för oss är att man i planeringen tar hänsyn till barnens speciella behov. I dag finns inte den aspekten med alls, i vare sig planering eller kalkyl. Därför kommer vi att satsa både tid och pengar för att man in i minsta detalj vid byggandet ska utgå från barnen. Inte bara i frågan om själva miljön utan även när det gäller patienthotell, lekterapi och smärtlindring med mera.

I framtiden kommer ett barn med hjärntumör att kunna skickas från sin barncanceravdelning på respektive sjukhus till centret i Uppsala för behandling.

Barncancerfonden vill gå ett steg längre: vi föreslår att centret planeras och utvecklas till världens första Center of Excellence för partikelterapi inom barnonkologi. Då kommer den gedigna kompetensen om barn och cancer i Sverige till stor användning.

JOHAN HEDERSTEDT,
styrelseordförande Barncancerfonden
johan.hederstedt@barncancerfonden.se
070-280 80 00

BARNCANCER FONDEN

BARN & CANCER UTGES AV BARNCANCERFONDEN,
BOX 5408, 114 84 STOCKHOLM, telefon: 08-584 209 00 fax: 08-584 109 00
info@barncancerfonden.se www.barncancerfonden.se
BESÖKSADRESS: Banérgatan 16, Stockholm.
ANSVARIG UTGIVARE: Johan Hederstedt REDAKTION: Ylva Andersson, Ann-Mari Hellman, Anne Leach, Anne-Marie Bertilsdotter. REFERENSGRUPP: Fredrik Nilsson, Maria Olsson. PRODUKTION: Citat Journalistgruppen JG AB. PROJEKTLEDARE: Jill Klackenberg, Victoria Wahlberg. ART DIRECTOR: Hasse Bergman. ADRESS: Barn & Cancer, c/o Citat Journalistgruppen, Strandbergsgatan 20, 104 25 Stockholm, telefon: 08-610 20 00, fax: 08-610 20 90, e-post: redaktionen@barncancerfonden.se, REPRO/TRYCK: Turbin/Arkpressen i Västerås 2006, OMSLAGSFOTO: Bengt Alm, PRENUMERATIONSÄRENDEN: Titel Data AB, 112 86 Stockholm, telefon: 08-617 23 40, Tidningen Barn & Cancer utkommer med 6 nummer per år i cirka 40 000 exemplar. Citera oss gärna, men ange källan. Nästa nummer kommer ut i oktober 2006.

EN DAG MED...

CASSANDRA KUYLENSTIERNA

Van resenär som gillar fart

TEXT: HANS AXELSSON, FOTO: BENGT ALM

CASSANDRA ÄR EN resvan tjej. När vi träffas i mitten av juli hemma hos henne i Sköndal söder om Stockholm har hon varit i Kolmården med kompisar dagen innan och siktar på att åka och bada när vi är klara med intervjun.

Senare i månaden ska hon flyga till Belgien där hon får behandling, som ännu inte finns i Sverige, på ett sjukhus utanför Bryssel. Efter operationen i vintras åkte hon ner varje vecka men nu räcker det med varannan månad. Tillsammans med mamma Mia åker hon fram och åter samma dag. Det blir jobbiga resor men det gör inget, tycker Cassandra:

– De har så god choklad på flygplatsen, så bara av den anledningen är det värt besväret.

När Cassandra blev sjuk gick hon i årskurs fem och var en aktiv handbollsspelare. I våras gick hon ut sexan. Hon har fått styra mycket av skolgången själv beroende på hur mycket hon orkat med.

– Jag har i första hand läst matte, svenska och engelska, som jag tycker är viktiga ämnen, säger Cassandra.

I höst börjar Cassandra på högstadiet i Gubbängen och får då flytta från skolan i Sköndal, som ligger rakt över gatan från där hon bor.

Kompisarna, från så väl skolan som från handbollsgänget i BK Söder, är viktiga för Cassandra. De har hela tiden hållit kontakten när Cassandra varit sjuk.

Bästa kompisen ända sedan dagistiden heter Gabriella. Hon och Cassandra träffas även på sommarlovet minst en gång i veckan då de fnissar och spanar på killar ... I sommar har det också blivit mycket bad och utflykter in till stan.

– Annars är vi mest hemma och busar med min lillebror Alexander, som är tio år, chattar på nätet och lyssnar på musik.

Fart och fläkt är också något som ligger för Cassandra. En av hennes favoritsysselsättningar är att åka motorcykel med sin morbror.

Fotnot: Läs mer om möjlighet till behandling i andra länder i nästa nummer av Barn & Cancer.

Cassandra Kuylenstierna, 13 år, opererades för en hjärntumör i juni förra året. Hon tillfrisknade bra, men dagarna före julafton kom beskedet att tumören växte. Efter ytterligare en operation i februari i år behandlas hon nu regelbundet på ett sjukhus i Belgien med så kallade dendritcellsvaccinationer och mår allt bättre. Hennes hår har växt ut och hon har gått upp i vikt.

Familjestöd till stor hjälp

Familjestödprogram kan vara till stor hjälp för föräldrar till barn med ovanliga funktionshinder eller sjukdomar.

DET VISAR EN FÄRSK studie från Sahlgrenska akademin i Göteborg, som intervjuat deltagare i Ågrenska Kompetenscentrums intensiva familjestödsprogram.

Före stödprogrammet uppgav flera av de medverkande föräldrarna att de var stressade och kände sig otillräckliga i sin föräldraroll. En del sade sig också vara socialt isolerade på grund av barnets sjukdom. Efteråt uppgav nästan samtliga att känslan av maktlöshet och hopplöshet hade minskat, medan deras upplevelse av inflytande och kontroll över familjens situation hade blivit starkare. Stressen hade minskat och livskvaliteten hade blivit bättre.

MÅLET MED Ågrenskas program är att hjälpa föräldrarna att hantera vardagsproblem mer effektivt, bland annat med hjälp av diskussioner och föreläsningar om medicinska, sociala och pedagogiska aspekter av deras barns sjukdom. Men ännu viktigare är att föräldrarna ges möjlighet att diskutera sina erfarenheter med andra särskilt med andra föräldrar i samma situation, berättar Andreas Tallborn Dellve, sjuksköterska och verksamhetschef för ett korttidshem i Kungsbacka.

– Kunskap som inte omsätts i praktiken är ganska onödig. Först i mötet med andra upplever föräldrarna att de verkligen sitter inne med nödvändig kompetens, vilket är en förutsättning för att de ska uppleva att de har kontroll över familjens situation.

LOTTA DELLVE

Mötet med andra föräldrar är avgörande som stöd för familjer vars barn drabbats av ovanliga sjukdomar eller funktionshinder.

SAHLGRENSKAS STUDIE redovisar drygt 240 föräldrars erfarenheter av skräddarsydda familjestödsprogram på Ågrenska Kompetenscentrum. Verksamheten bedrivs utifrån ett helhetsperspektiv för barn och ungdomar med funktionshinder, deras familjer samt de professionella som möter barnen och familjerna.

– Föräldrar till barn med ovanliga sjukdomar har en svår situation, säger Andreas Tallborn Dellve.

– Myndigheternas kunskap om sjukdomen är ofta bristfällig, särskilt på mindre orter. Dessutom saknar kommunerna ofta rutiner för hur familjen bäst ska stödjas.

En ovanlig sjukdom definieras som en sjukdom som drabbar färre än 100 barn per 1 miljon invånare.

Bakom studien står forskarna Lotta Dellve, Lena Samuelsson, Andreas Tallborn Dellve, Anders Fasth och Lillemor Hallberg.

Barncancerfonden har nyligen köpt Ågrenskas familjestödprogram Familjeintervention.

MICHAEL MASOLIVER

FRÅGA FÅR SVAR

Vad är en metastas?

EN METASTAS ÄR EN cancertumör som spritt sig till andra organ än där den primära tumören, modersvulsten, sitter. Metastas kallas också dottersvulst.

Att kunna bilda metastaser är ett av de steg en tumör går igenom för att utvecklas från en godartad till en elakartad tumör, det vill säga cancer. Metastasen känns igen genom att den består av annan vävnad än det organ den sitter i. Om modersvulsten sitter i lungorna består en metastas i levern av lungvävnad.

Cancerceller kan spridas via blodet eller via lymfvätskan. De flesta av dem dör på vägen, men om en eller flera överlever och fastnar i blodkärlen i ett annat organ i kroppen kan cellen börja dela sig och då bildas en metastas.

I vissa fall upptäcks metastasen först och därefter den ursprungliga cancern. Det är viktigt att hitta modersvulsten, bland annat för att kunna bestämma hur cancern ska behandlas.

640

miljoner kronor har Barncancerfonden fördelat i forskningsanslag och finansiering av forskartjänster sedan starten 1982.

DAVID HOLMSTRÖM

Konferencier Per Andersson värmde upp publiken på en minnesgala för Josef Brohede som hölls till förmån för Barncancerföreningen i Västra Sverige.

MINNESGALA I MÖLNDAL

TILL MINNE AV sin son Josef ordnade föräldrarna Samuel och Linnéa Brohede en gala till förmån för Barncancerföreningen i Västra Sverige. De fick in 52 000 kronor.

Josef Brohede dog den 2 juni förra året, en månad innan han skulle fylla tre år, till följd av en hjärntumör. Minnesgalan hölls den 11 juni i pingstkyrkan i Mölndal.

– Visst var det en del arbete, men det känns meningsfullt att genom de insamlade pengarna hjälpa familjer som drabbats och samtidigt hedra minnet av vår son, säger Samuel och Linnéa Brohede.

Trollkarl, musikalartister och en barnkör var något av allt det som fanns på programmet, som valts utifrån Josefs smak. En film visades också med glimtar ur hans liv.

Läkarstuderande från Linköping vårdade sjuka dockor och nallar som behövde hjälp. Det hölls auktion på bland annat signerade tröjor och böcker. Mest eftertraktade var Frölunda Indians matchtröjor, Fredrik Reinfeldts självporträtt samt Carolas t-shirtar. Företag och privatpersoner hade skänkt priser till lotterierna.

Under den ett år långa behandlingstiden med över hundra nätter på sjukhus fick familjen Brohede uppleva hur Barncancerföreningens arbete kan göra sjukhusvistelsen lättare att uthärda.

– Vi vill tacka alla som hjälpt till att genomföra galan. Hela arrangemanget blev en påminnelse om människors omtanke och generositet mitt i allt det jobbiga, säger Samuel och Linnéa Brohede.

Barncancerfonden nominerad till ”Årets marknadsavdelning”

BARNCANCERFONDEN ÄR en av tio kandidater till utmärkelsen ”Årets marknadsavdelning”.

Tio organisationer och företag har nominerats på grundval av en undersökning som gjorts av IHR, Institutionen för marknadskommunikation vid Stockholms universitet. IHR har i undersökningen frågat 5 000 marknadschefer om vilket företag/organisation de anser har den bästa marknadsavdelningen. Barncancerfonden var en av de tio som fick flest röster. En jury gör sedan en slutgiltig bedöming utifrån bland annat affärsnytta, strategi och långsiktighet.

På Mediadagen den 20 september avslöjas vem vinnaren är.

Barncancerfonden på bokmässan

DEN 21–24 SEPTEMBER är det åter dags för Bok & Biblioteksmässan på Svenska Mässan i Göteborg. Bok & Biblioteksmässan är Nordens största mötesplats för bok- och biblioteksbranschen. Mässan startade 1985 och hade då 5 000 besökare. Förra året var besökarantalet drygt 107 000.

Barncancerfonden är med och ställer ut i monter E05:09. Barncancerfonden kommer bland annat att sälja böcker ur det egna sortimentet som ”Hallå Eller!”, en dagbok från den sista tiden i Robert Bagius liv. Dessutom finns en del annat smått och gott i montern.

Läs mer om mässan på www.bok-bibliotek.se

KAROLINSKA INSTITUTET

Professor Per Kogner vid Karolinska institutets neuroblastomgrupp är värd för det internationella mötet.

Internationellt möte om neuroblastom

DEN 30 OKTOBER till 3 november träffas läkare, forskare och föräldraorganisationer i Stockholm för att diskutera den senaste forskningen inom neuroblastom. Det är den europeiska neuroblastomorganisationen, SIOPEN, som står för mötet. SIOPEN är en grupp inom SIOP, en internationell organisation för läkare och vårdpersonal som arbetar med cancerdrabbade barn och ungdomar.

Överläkare och professor Per Kogner och hans neuroblastomgrupp vid Karolinska Institutet står som värdar för mötet.

– Det är ett unikt möte med representanter från 27 europeiska länder och inbjudna föreläsare från USA, säger Per Kogner.

På programmet står bland annat föreläsningar, gruppmöten och mottagning på Stadshuset. Mötet, som finansieras av Barncancerfonden och Kongress Stockholm, blir också en förberedelse för det globala möte som ska hållas om fyra år.

Sorgen förändras men saknaden finns varje dag

– Precis efteråt tänkte jag att det var konstigt att man inte trillade ihop själv och dog. Det kändes som det mest naturliga, att man skulle dö av smärtan.

Det säger Anna-Karin Friberg om sin dotter Ellens död för fem år sedan. Då var Ellen fem och ett halvt.

Vi hade ett samtal om döden, några dagar innan Ellen dog, som jag bär med mig och som betyder väldigt mycket för mig. Ellen frågade: Kommer jag att dö nu?

Anna-Karin svarade efter förmåga och de kom överens om att man alltid fortsätter att älska varandra och vara mamma och dotter även efter döden. Ellen blev lugn av det och sa: Ja, jag tror nog att man ses igen.

Saknaden är, efter fem år, fortfarande lika stor men sorgen har förändrats. Livet vill trots allt levas och Anna-Karin markerar redan från början att det här är hennes historia – och bara hennes.

– Jag kan bara prata för mig själv och hur min vandring har sett ut. Alla har sin historia och det finns inget rätt eller fel i de här sammanhangen, ingen formel för hur man ska känna, tänka eller göra.

I december 1999 gick Anna-Karin med Ellen till

KRISTER HALVARS

”Jag behövde en egen ventil och mycket tid för mig själv. Så sakteliga lärde jag mig att flyta med i känslan och fick en vetskap om att så här dåligt kommer jag inte att må hela tiden.”

vårdcentralen för att ta bort en vaxpropp. Hon hade varit hängig ett tag och verkade ha en förkylning på gång. I stället visade det sig att Ellen hade en knöl i magen och på Akademiska barnsjukhuset i Uppsala fick de diagnosen neuroblastom – cancer i nervsystemet.

– År 2000 blev ett sjukhusår för oss. Det svåraste var att gå från en behandling till en annan, till något nytt och okänt.

Redan efter en vecka startade den tuffa cytostatikabehandlingen som pågick i tre månader. Därefter genomgick Ellen en stor och svår operation. Tumören utgick från vänster binjure och växte in mot ryggraden och runt kroppspulsådern. Ena njuren opererades bort och nästa steg blev högdosbehandling med stamcellsräddning då hon först fick höga doser cytostatika och sedan fick tillbaka sina egna stamceller som tagits ut tidigare. Det fanns en rest av en tumör i ryggraden. Tumören strålades. På hösten fick Ellen åka hem till sitt rum i radhuset i Falun. Hon skulle äta medicin i ett halvår och därefter vara färdigbehandlad. Nu gällde det att försöka hantera och leva med oron för återfall.

– Att det inte skulle gå, att hon skulle dö, fanns inte på världskartan.

Det var först i februari 2001, när läkaren sade att de gjort allt som fanns att göra, som det blev en tvingande fasansfull verklighet. Två månader senare dog Ellen.

– Så länge Ellen var sjuk fick man oanade krafter och gick på något slags högvarv. Efter hennes död fick jag energi av att ordna begravningen. Det var som en kärlekshandling till Ellen. Sen kom tappet.

Anna-Karin hamnade i en bubbla av sorg och total orkeslöshet. Hon upplevde alla känslor någon kan känna, allt på en gång. Det blev mycket att försöka ta hand om.

– Det fanns mycket ilska och så småningom kom skulden, som hängde i rätt länge. Det kunde handla om ifall jag verkligen stått på Ellens sida på ett bra sätt när hon fick sina behandlingar, om jag hade visat henne tillräckligt mycket och ofta hur viktig hon var för oss.

Anna-Karin hade hört talas om en granne i området som hade förlorat ett barn i cancer något år tidigare. En granne som hon inte kände. Hon gick dit och plingade på.

– Jag var bara tvungen att se ett levande bevis på att man kunde överleva att förlora ett barn. Hon släppte in mig och vi blev vänner.

Anna-Karin var sjukskriven i 16 månader. Det var aldrig någon diskussion med Försäkringskassan. När jag frågar om drivkraften som fått henne att leva vidare säger hon bara:

– Drivkraft? Jag hade inget val.

I våras, fem år efter Ellens död, jobbade Anna-Karin för första gången på dödsdagen.

– Kring Ellens födelsedag i november har det varit tungt. När jag egentligen skulle smussla med paket och fixa tårta har jag fått gå till graven och göra den fin. Det känns jättefel, berättar Anna-Karin och det syns i ögonen att det gör ont.

Familjen hade ett stort stöd i omgivningen efter Ellens död, men eftersom många var ledsna själva hade Anna-Karin även behov av professionellt stöd utifrån. Hon hade fått kontakt med en barnpsykolog under Ellens sista tid som fanns till hands för henne. Anna-Karin hade också kontakt med en sjukhusdiakon. Så småningom gick hon även i rörelseterapi och började skriva och måla.

– Jag behövde en egen ventil och mycket tid för mig själv. Så sakteliga lärde jag mig att flyta med i känslan och fick en vetskap om att så här dåligt kommer jag inte att må hela tiden.

Ellen har, med sitt busiga humör och sin humor, burit Anna-Karin både under sjukdomstiden och även i sorgen.

– Det är svårt att förklara.

Hon söker också orden för den vanmakt hon kände då hon inte kunde ta över smärtan och rädslan från Ellen när det var som värst, och heller aldrig helt förstå hur det kändes för henne.

Ett år efter Ellens död började Anna-Karin och >>>

Ellen Hildén blev fem och ett halvt år.

NEUROBLASTOM

Neuroblastom är, efter leukemi och hjärntumör, den vanligaste cancerformen hos barn. Varje år drabbas ett 20-tal barn i Sverige. Neuroblastom är en cancersjukdom som utgår från det självstyrande sympatiska nervsystemet. Nervsystemet, i form av nervtrådar, löper från halsen och ner till bäckenet längs ryggraden. De flesta barn som insjuknar i neuroblastom gör det före två års ålder. Det är en komplicerad sjukdom då den finns i flera olika stadier och i flera olika undertyper. Såväl behandling som prognos skiljer sig väsentligt mellan de olika typerna.

KRISTER HALVARS

”Det gav en unik bekräftelse att träffa människor som gått igenom samma sak.”

hennes man i en Visommist-grupp som startats av Barncancerföreningen för Gävle-Dalaregionen.

>>> – Det gav en unik bekräftelse att träffa människor som gått igenom samma sak.

För att ge lite tillbaka har Anna-Karin sedan i april blivit samordnare för en ny Visommist-grupp med elva föräldrar. Gruppen har haft en helgträff och ska ha ytterligare en i höst.

Hon har också varit ute och hållit en del föredrag bland annat för vårdpersonal om Ellens sjukdom, vård och död. Då har Anna-Karin med sig en bild på Ellen i en hjärtformad ram och hon brukar ha ett tänt ljus bredvid.

– Hon finns med mig hela tiden.

Anna-Karin vill inte tala för någon annan i familjen och säger att det är viktigt för henne att ”skydda” Ellen. Hon är tydlig med fotografen om vilka bilder han får ta där fotografier av Ellen är med.

Efter Ellens död var Anna-Karin extra orolig när det gällde sonen Hugo, som var två år när Ellen dog, men det gick över. Hon berättar i stället om när Hugo för något år sedan ville leka en speciell lek. Han tog en banan som trollspö och sade:

– Nu ska jag trolla fram Ellen.

Men det gick ju inte och han ville så gärna hitta en lösning. I stället lade han sig på golvet blickstilla, blundade hårt, gav mamma bananen och bad henne försöka.

– Jag kände först att jag verkligen inte orkade leka som han ville, men efter ett tag tog jag bananen och snurrade den över honom och sade simsalabim.

Hugo började röra på sig, log med hela ansiktet och sade: Titta, mamma, jag lever!

JILL KLACKENBERG

TILL ELLENS MINNE

I samband med Ellens begravning öppnade Ellens föräldrar ett konto kopplat till Akademiska Barnsjukhuset i Uppsala. Pengarna gick till lekterapin på sjukhuset som de upplevde som en frizon under vårdperioden. Här kunde de pyssla, baka och umgås. En del pengar gick också till myslampor på rummen, något som de saknade under många och långa nätter. Kontot används fortfarande.

– Det känns jättebra, säger Anna-Karin Friberg.

Dela med dig av dina egna erfarenheter på www.barncancerfonden.se. Klicka på ”Barnet & Familjen” och ”Min historia”.

Skolan ska, enligt arbetsmiljölagen, anpassa miljön och verksamheten så att alla barn kan fungera bra i den. Men verkligheten ser annorlunda ut, enligt Lars Gelander, ordförande i Svenska skolläkarföreningen.

– Det finns väldigt, väldigt mycket som behöver göras. Barn som inte passar in i mallen får ofta svårt att platsa någonstans.

Skolläkarens råd:

”Ställ krav på skolan”

Omkring 1,4 miljoner barn går i skolan i Sverige och alla omfattas de av arbetsmiljölagen. Det gäller givetvis även de barn som till följd av en cancersjukdom har fått ett funktionshinder. Barnen kan ha problem med att återgå till det vanliga skolarbetet efter sin behandling. Den som har behandlats för hjärntumör kan drabbas av kognitiva svårigheter och då till exempel få svårt att koncentrera sig eller att klara av att hantera stökiga miljöer.

– Föräldrarna måste ha råg i ryggen och orka ställa krav på skolan, säger Lars Gelander.

Han har arbetat som skolläkare sedan 80-talet och är numera barnhälsovårdsöverläkare för södra Bohuslän.

Lars Gelander har sett många exempel där skolan, av ekonomiska eller andra skäl, inte gett barnet det stöd det har rätt till vilket har lett till att barnet inte kunnat fungera i skolan.

SOM FÖRÄLDER kan man på flera sätt underlätta barnets återgång till skolan efter de nya förutsättningarna genom att förbereda skolan i mötandet av barnet:

– Ta kontakt med skolan så tidigt som möjligt och tala med skolhälsovården innan barnet kommer tillbaka.

– Se till att sjukhuset gör en utförlig neuropsykologisk utredning, så att skolan vet vilka problem och behov barnet har.

– Kräv att få träffa hela elevhälsan: psykolog, skolläkare, pedagoger och lärare, så att alla kan samverka för att anpassa skolmiljön och verksamheten utifrån det medicinska underlaget.

– Se även till att skolan sammankallar till regelbundna uppföljningsmöten. Gör en ordentlig uppföljning tillsammans med elevhälsan efter en tid: Hur går det för barnet? Hur orkar barnet med skoldagen? Vad kan vi förbättra? Behövs ytterligare resurser?

Om skolan inte lyckats skapa en fungerande miljö för ditt barn, vänd dig till Skolverket och/eller Arbetsmiljöverket.

LARS GELANDER TROR att undervisning i små grupper kan hjälpa barn med olika behov och svårigheter.

– Det innebär inte att man ska samla barn med olika problem i en och samma grupp. Det blir ingen hjälpt av. Men i små, integrerade grupper blir varje barn mer synligt.

JILL KLACKENBERG

ANNA REHNBERG

Skolläkare Lars Gelander konstaterar att det finns mycket att förbättra i skolan för att alla barn ska ha en självklar plats där.

I LAGEN

Skolan är Sveriges största arbetsplats. Där finns 235 000 anställda och 1,4 miljoner elever och alla anställda och elever har rätt till en bra arbetsmiljö. I arbetsmiljölagens 2 kapitel 1§ står det: ”Arbetsförhållanden skall anpassas till människors olika förutsättningar i psykiskt och fysiskt avseende.”
Läs mer om arbetsmiljön i skolan på www.av.se/temasidor/skolweb/skolan/.

Vill du veta mer om skolans roll när ett barn blir cancersjukt eller vill du ha tips och idéer? Besök www.barncancerfonden.se/barnetochfamiljen och klicka på ”skolan”. Här finns även information om hur man beställer Barncancerfondens lärarhandbok ”Plötsligt händer det”.

ANNA REHNBERG

Omega 3-fettsyran DHA hämmar tillväxten av neuroblastomceller. Det visar både provrörs- och djurförsök. Därtill kan fettsyran ha en preventiv effekt. Kliniska försök på barn är nästa steg.

Helena Gleissman studerar neuroblastomcellernas beteende.

Fettsyra kan hämma neuroblastomceller

För två år sedan inledde forskarna försök med att hämma neuroblastomceller med hjälp av omega 3-fettsyran DHA i provrör. Försöken visade att neuroblastomcellerna slutade växa. I vissa fall försvann de helt om dosen DHA var tillräckligt hög.

– Idén tog vi från vuxencancervärlden. Där hade man sett att polyper i tjocktarmen inte bara blev färre utan dessutom minskade när patienter med tjocktarmscancer fick tillskott av DHA, säger doktoranden Helena Gleissman. Hon är med i en neuroblastomgrupp som finansieras av Barncancerfonden och leds av professor Per Kogner på Karolinska Institutet.

Helena Gleissman har gått vidare med djurförsök där neuroblastomceller har sprutats in under huden på råttor, som till följd av det utvecklat tumörer. Djuren blev sedan matade med DHA-rik olja en gång per dag. Resultaten visade att cancercellerna delade sig långsammare och att storleken på tumören minskade.

Huruvida tumörerna helt skulle ha upphört att växa eller till och med för-

svunnit om råttorna matats med DHA en längre period vet man inte. Etiska regler säger att djurförsök bara får pågå en begränsad tid. Råttorna i Gleissmans studie behandlades med DHA i tolv dagar.

EN ANNAN AV HENNES studier visar att råttor som äter DHA-berikad kost innan tumörceller sprutas in utvecklar cancer senare än de som åt vanlig mat. En råtta utvecklade ingen cancer alls.

– När cancern väl hade utvecklat sig var det dock ingen skillnad i storlek på tumören. Det är inte bevisat genom mina försök men eventuellt skulle en DHA-berikad diet kunna fungera som prevention mot neuroblastom i framtiden, säger Helena Gleissman.

Kliniska försök har visat att omega 3-fettsyran DHA inte bara är framgångsrik mot cancerformer som bröstcancer och tjocktarmscancer, utan även kan lindra andra typer av sjukdomar, till exempel schizofreni och hjärt- och kärlsjukdomar.

– Många forskningsartiklar jag har läst om DHA visar på bra resultat. Men det är fortfarande förvånansvärt oklart hur fettsyran fungerar och vad det är som händer på cellnivå.

Några teorier finns dock. I provrörsförsöken såg neuroblastomgruppen vid Karolinska Institutet att DHA och cytostatika tillsammans förbättrar den cancerhämmande effekten. Detta kan bero på att cellmembranet, som delvis är uppbyggt av fettsyror, blir mer rörligt när stora delar av fettsyrorna utgörs av DHA. Då får till exempel transportproteiner i membranet, så kallade flip-flop-proteiner, lättare att vända på sig och på så sätt frakta ämnen utifrån och in i cellen. Vidare har forskarna sett att DHA ökar mängden syreradikaler inne i cancercellen. Syreradikaler skadar cellmembran och arvsmassa, vilket kan leda till att cellen genomgår apoptos (programmerad celldöd). I cellerna pågår en ständig balansgång mellan radikaler och antioxidanter för att hålla radikalhalterna på en ofarlig nivå.

– I neuroblastomceller har forskarna sett att syreradikalmängden och celldöden ökar när de behandlas med DHA, vilket är positivt eftersom man vill att cancercellen ska dö, säger Helena Gleissman.

”... eventuellt skulle en DHA-berikad diet kunna fungera som prevention mot neuroblastom i framtiden.”

YTTERLIGARE EN TEORI är att DHA i cellen förändrar prostaglandinsyntesen. Prostaglandiner är kortlivade hormonliknande substanser som påverkar celltillväxt och celldöd. Mer DHA i cellen gör att de prostaglandiner som leder till celldöd blir fler.

I höst kommer Helena Gleissman att undersöka om kombinationen DHA och cytostatika hos råttor med neuroblastom får samma effekt som vid provrörsförsöken för några år sedan, då DHA visade sig göra cytostatikan mer effektiv. Efter det är det dags för kliniska prövningar på barn.

– Jag tror att försök med tilläggsbehandling i form av DHA kan komma i gång relativt snabbt efter det. DHA har ju inte visat sig ha några toxiska effekter i andra studier, säger Helena Gleissman.

JENNY RYLTENIUS

ANNA REHNBERG

Doktoranden Helena Gleissman ingår i en neuroblastomgrupp vid Karolinska Institutet.

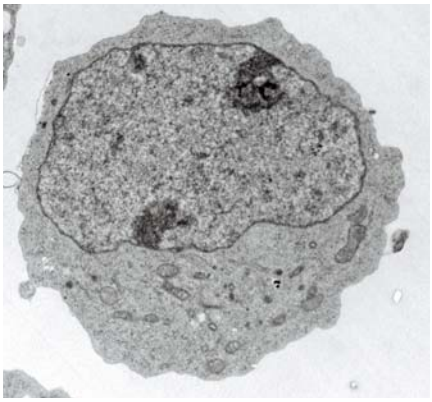

HELENA GLEISSMAN

En obehandlad neuroblastomcell (cancercell).

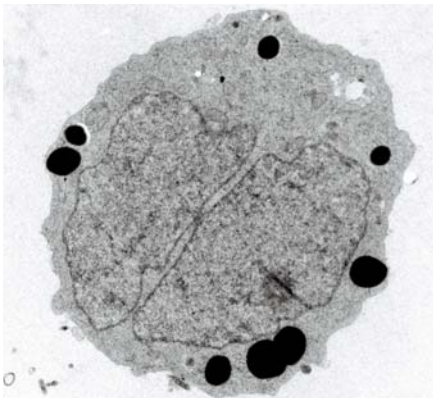

Ett snitt genom en neuroblastomcancercell som behandlats med DHA. Den innehåller fettdroppar som ser nästan svarta ut.

FETTSYROR

Fettsyror kan delas in i mättade, enkelomättade och fleromättade. Omega 3-fettsyror tillhör de fleromättade fettsyrorna. Omega 3-fettsyror finns i fisk och i vissa grönsaker. En av omega 3-fettsyrorna är docosahexaenoic acid, DHA. Från början kommer DHA från alger i havet som sedan äts av fiskarna. DHA finns i människans alla celler och utgör en stor del av cellmembranet, speciellt i nervceller. Under fosterstadiet är DHA avgörande för nervsystemets utveckling.

DHA karaktäriseras av att den är den längsta fettsyran som finns i naturliga biologiska system. Tack vare sina många dubbelbindningar mellan atomerna som bygger upp syran ger den effekter på cellmembranet. Till exempel gör den att ämnen kan röra sig lättare i cellväggen (ökad plasticitet) och att genomsläppligheten av ämnen in i och ut ur cellen ökar (ökad permeabilitet).

Vill du veta mer om vilka forskningsprojekt Barncancerfonden stödjer? Besök www.barncancerfonden.se, klicka på Forskare & vårdpersonal och Pågående projekt.

I år är det 50 år sedan Ivonny Lindqvist startade lekterapin på Umeå sjukhus. Hennes en gång banbrytande tankar om barns rättigheter inom sjukvården har spritts över stora delar av världen. Hemligheten? Att lyssna till barnen, säger hon.

– De vet själva precis hur de vill ha det.

HÅKAN LINDGREN

Hemligheten är att lyssna på barnen

Vi träffar den vitala 86-åringen i hennes lägenhet på Södermalm i Stockholm, ett trivsamt hem med teckningar och andra minnen av barn som gjort ett outplånligt intryck. Här finns en del sorgliga minnen men också många lyckliga, berättar hon.

– Folk kan inte föreställa sig hur lärorikt och stimulerande det är att vara lektant. Jag avgudar barnen och älskar att se hur de leker, pratar och tänker. Det är aldrig tröttsamt.

Förmodligen började alltsammans när hennes egen son vårdades på lasarett för vattkoppor. Det var tidigt 50-tal. Sjuka barn skulle ligga nedbäddade i sina sängar utan kamrater, förströelser eller kontakt med omvärlden.

> ”Jag insåg att någonting var fel inom svensk barnsjukvård. Så här kan man inte behandla barn.”

Under sitt första besök upptäckte Ivonny Lindqvist att hennes son hade legat fastbunden i sängen. För att inte klia sönder skorporna, sade läkarna. Ivonny Lindqvist blev ursinnig.

– Jag insåg att någonting var fel inom svensk barnsjukvård. Så här kan man inte behandla barn, tänkte jag. Jag kände att jag ville ge sjuka barn en bättre och roligare sjukhusvistelse.

1956 blev den då 36-åriga förskollärarren tillfrågad om hon kunde komma till barnkliniken på Umeå lasarett för att läsa sagor för barnen. I början fanns ingenting för barn på sjukhuset, berättar hon. Den första tiden blev hon inte ens avlönad. För inte kunde man räkna med lön bara för att leka med barnen, förklarade sjukhusdirektören.

HENNES ÖGON TÅRAS när hon kommer att tänka på de kroniskt sjuka barnen från fjällvärlden. Barn som kunde ligga månader i sträck utan att deras föräldrar hade vare sig tid eller råd att hälsa på dem. Där fanns cancersjuka, reumatiker, polioskadade samt barn med muskelsjukdomar och förlossningsskador. Flera av dem tvingades dela sal med äldre patienter.

– Varför? Jo, för att det var trevligt för gubbarna och tanterna. Kan du tänka dig? Barnen var där för de vuxnas skull!

Hennes första patient var en svårt cancersjuk pojke som hade legat på sjukhus i ett år. Det var för övrigt han som döpte henne till Tant Ivonny, ett smeknamn som med tiden skulle komma att användas av generationer av norrländska barn. Ivonny Lindqvist erbjöd pojken pussel och bilderböcker.

>>>

PRIVAT FOTO

Under 1950-talet fick barnen på Umeå lasarett möjligheten att umgås och leka med varandra.

”... eftersom jag alltid har tagit barnens parti och trott på dem har de känt förtroende för mig.”

>>> – Men han ville inget ha. Så småningom förstod jag att han inte var intresserad av leksaker. Han ville veta vad som hände ute i världen. Så jag började hålla utkik efter händelser. Drog fram hans säng till fönstret, så att han fick se tågen till Holmsund. Sedan började jag samla uppgifter om tågen. Den pojken lärde mig mycket.

IVONNY LINDQVIST började ta med barnen på utflykter i sin egen bil. Bjöd dem på kondis eller åkte till stranden, så att barnen från fjällen skulle ha något att berätta när de kom hem. De flesta hade aldrig sett flygplan, tåg eller färjor. Hon tog med sina egna barns leksaker till sjukhuset, startade insamlingar och tiggde färg hos målarfirmor och byggde om gamla kartonger till dockskåp. Hämtade in sand och vatten till sängliggande barn. På vintern bar hon in snö i baljor så att barn som inte kunde komma ut fick bygga snögubbar i sängen. Och på fredagarna spelade hon kasperteater för barnen som låg kvar på sjukhuset över helgen. Pjäserna skrev hon själv. Barnen fick medverka med egna namn.

– Vi vuxna måste ha respekt för barns lek och ge dem förutsättningar för att uttrycka sig och stärka sig genom lek och umgänge med andra barn. Barnens önskemål har alltid styrt mitt arbete. Jag har alltid tyckt att de har varit duktiga och eftersom jag alltid har tagit barnens parti och trott på dem har de känt förtroende för mig.

Undan för undan växte universitetssjukhusets lekterapi. Ivonny Lindqvist ordnade ett rum för leksaker, ett rum för lekar med sand och vatten samt ett rum för böcker. På så sätt lade hon grunden till hur dagens lekterapi ser ut på landets 42 barnkliniker. Hennes gärning har blivit uppmärksammad och belönad både hemma och utomlands. Till exempel blev hon 1980 promoverad till hedersdoktor i medicin – Umeås första.

I Tant Ivonny har barnen fortfarande en lojal vän och förtrogen, i ständig opposition mot en oförstående vuxenvärld. Ännu vid 86 års ålder är hon så betagen av barnen och deras värld att besökarna från hemtjänsten numera vet att få saker glädjer henne lika mycket som nyheter om deras egna barn och barnbarn.

– Har man en gång kapitulerat inför barnen och deras värld finns det ingen väg tillbaka.

MICHAEL MASOLIVER

PRIVAT FOTO

Under sin tid på Umeå lasarett lade Ivonny Lindqvist grunden för dagens svenska lekterapi.

LEKTERAPI

I början av 1900-talet uppmärksammade sjukhuspersonal att barn på sjukhus behövde stimulans och sysselsättning för att inte bli passiva eller till och med apatiska. Ideellt arbetande barnträdgårdslärarinnor sörjde för omsorgen.

Ivonny Lindqvist kom till Umeå universitetsjukhus 1956. Hennes erfarenheter och metoder spreds genom föreläsningar, studiebesök och böcker. I boken ”Terapi genom lek” från 1970 beskriver hon hur viktig lekterapeutisk verksamhet är för barnen och deras tillfrisknande. 1980 startade Nordisk förening för sjuka barns behov (Nobab), på bland annat Ivonny Lindqvists initiativ.

Under sin tid på Socialstyrelsen bidrog hon till att den pedagogiska verksamheten för barn som vårdas på sjukhus garanterades i lag. Lagen säger att barn på sjukhus ska ha rätt att delta i verksamhet som motsvarar förskola eller fritidshem. 1982 tillkom lagen som säger att alla patienter, alltså även barn, har rätt till begriplig information. Informationen ska anpassas efter barnens ålder och förutsättningar och ske muntligt, genom lek eller demonstration.

Barnens rätt i vården

JOHAN GUNSÉUS

I lekterapin vid Norrlands Universitetssjukhus med Caroline Tellhammar.

Visste du att barn har rätt att ha föräldrar hos sig under hela sjukhusvistelsen? Eller att barnen ska få information om sin sjukdom och vård på ett sätt de kan förstå.

Barnens rättigheter i hälso- och sjukvården skyddas av FN:s barnkonvention.

I början av juni invigde Umeå universitetssjukhus sin omstajlade barnmottagning. Det var inte bara en ansiktslyftning, berättar lekterapeuten Caroline Tellhammar. Hon företrädde barnens intresse i väntrumsgruppens arbete, bland annat genom att välja lekmaterial.

– Väntrummet är en jätteviktig del av mottagandet eftersom det hjälper oss att avdramatisera sjukhusbesöket. Vi visar barnen att här finns något för dem. Alla barn ska bemötas med takt och förståelse och deras integritet ska respekteras.

TANKEN PÅ ATT barn och ungdomar skulle ha okränkbara rättigheter inom vården är ett modernt påfund. Först 1988 presenterade Nordisk förening för sjuka barns behov (NOBAB) sin ”Standard för barn och ungdom inom hälso- och sjukvård” för att garantera kvaliteten i vården av sjuka barn och ungdomar.

– Barn kan ha svårt att sätta ord på sina upplevelser, säger Caroline Tellhammar. De måste få en möjlighet att bearbeta oro och andra känslor, till exempel genom sjukhuslekar eller genom att rita och måla. Vi vill vårda det friska och ta vara på lusten och den positiva kraften. Därför ska lekterapin vara en trygg frizon.

På landets barnkliniker pågår ständigt ett arbete med att förbättra bemötandet av barn och ungdomar. Här spelar landets 135 lekterapeuter en viktig roll. Caroline Tellhammar ligger bakom projektet ”Bygga nätverk kring barn och ungdomar i vården”, som beskriver hur sjukhusen bör arbeta över traditionella disciplingränser för att förbättra bemötandet och bättre anpassa miljön efter barnen.

DET KAN HANDLA om att skapa nätverk, till exempel barnsmärteteam, för att lindra kronisk eller akut smärta hos barn. Det kan också handla om att förbättra informationen till barnen inför undersökningar eller behandlingar. ”Förberedd – mindre rädd”, heter ett pedagogiskt förberedelsematerial som täcker in alla tänkbara situationer inom vården och innehåller autentiska sjukhusattiraljer och dockor.

– Det är viktigt att förstå att kropp och själ verkligen hänger ihop, säger Caroline Tellhammar. Vi måste ha ett helhetsperspektiv på det sjuka barnet och desutom ta tillvara på de olika yrkesgruppernas erfarenheter.

MICHAEL MASOLIVER

FN-KONVENTIONEN

1989 presenterade FN sin konvention för barns rättigheter, som ger en universell definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i hela världen. Konventionen säger bland annat att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet.

Konventionen ligger till grund för ”Nordisk standard för barn och ungdomar inom hälso- och sjukvård”, som har utarbetats av Nordisk förening för sjuka barns behov (NOBAB). Standarden säger att barn på sjukhus har rätt till föräldrar eller annan närstående hos sig under hela sjukhusvistelsen. Barn och föräldrar ska få information om barnets sjukdom, behandling och vård på ett sätt som de kan förstå och som är anpassat till barnets ålder. Barn och föräldrar ska – efter grundlig information – vara delaktiga i beslut som gäller behandling och vård av barnet.

Barn ska vårdas tillsammans med andra barn och inte på vuxenavdelningar. Barn behöver träffa jämnåriga för lek och aktiviteter under trygga förhållanden. Barn ska ha möjlighet till lek och skolundervisning som är anpassad till deras ålder och sjukdomstillstånd, i en miljö som ska vara utformad och utrustad för att möta deras behov.

”Nätverket för barnkonventionen”, med fler än 50 svenska frivilligorganisationer som medlemmar, bevakar löpande hur Sverige lever upp till sina åtaganden i Barnkonventionen. Bland annat ordnas en hearing varje år med regeringen. Även Barnombudsmannen (BO) övervakar att barnkonventionen efterlevs.

CAROLINE TELLHAMMAR

Ålder: 52 år.
Yrke: Lekterapeut och sekreterare i NOBAB sedan 1996. 2002 belönades Caroline Tellhammar med Ivonny Lindqvist-priset för sitt mångåriga, innovativa arbete för lekterapins framsteg både i Sverige och internationellt.
Familj: Man och en son.
Devis: Lev här och nu – det är helt avgörande när man jobbar med svårt sjuka barn.

Änglarna i Väjern firar 20 år

Ingrid Sävström, 70, håller ingen auktion i år – det klarar inte ryggen. Men i övrigt är allt som vanligt, med andra ord full fart sju dagar i veckan. Loppmarknaden i Väjern utanför Kungshamn firar 20-årsjubileum och har hittills lyckats samla in 15 miljoner kronor till förmån för cancersjuka barn.

INGRID KÖR KRYCKAN i backen, nyper åt sig en varukorg fylld med linnedukar och trampar uppför trappan till loppmarknadens innersta.

– Här får man inte gå upp utan att ta något med sig, säger hon och slår sig ned på en stol för att ta itu med dagens prismärkning.

Utanför den jättelika lokalen, där segelbåtar en gång tillverkades, står allt en människa kan tänkas behöva: solblekta hummertinor, nya och gamla badkar, rosa fåtöljer, flytvästar, begagnade stolar och bord.

En trappa upp finns ytterligare prylar för att sätta bo.

– Många ungdomar kommer hit då de ska flytta hemifrån. Här finns det mesta, säger Ingrid Sävström och skrattar.

Ingrid är liten, en smula rund och ser ut som världens snällaste.

– Det vet jag inte så noga. Men det är skönt att kunna göra någonting för de drabbade, säger hon.

DET BÖRJADE för 20 år sedan då ett barnbarn till en bekant dog i cancer. Ingrid och en väninna organiserade en loppmarknad och en auktion.

– Sedan har det bara fortsatt. Folk kommer från hela landet för att besöka oss. Vi har allt ifrån antikkännare till nyfikna stockholmare, norrmän och danskar.

I år blir det ingen traditionsenlig auktion. Men loppmarknaden rullar på och är öppen mellan klockan tio och fyra varje lördag, året om.

– Sedan vi betalt elräkningen för lokalen går hälften av pengarna till Barncancerfonden och forskning, resten går till Barncancerföreningen i Västra Sverige.

Ingrid och hennes dotter Anne Sävström använder all ledig tid till att jobba med loppmarknaden. De tvättar och stryker kläder och linne, värderar och prismärker varor. Mest arbetsamt är det att köra trasiga möbler till soptippen.

– Det är jättejobbigt när folk ställer av gamla, trasiga möbler här utanför. Jag orkar inte, så Anne och de andra kvinnorna tvingas bära tungt och köra grejorna till tippen.

ANNE HAR JUST fått en anställning av Barncancerföreningen i Västra Sverige och får nu för första gången betalt för att arbeta med loppmarknaden. Ingrid arbetar ideellt, och ytterligare sex, sju kvinnor hjälper till när de kan.

– Vi hjälps åt men skulle behöva vara runt tio stycken för att sköta detta professionellt. Här finns mycket att göra och jag avskyr när det ser slarvigt ut.

Några starka karlar som kan släpa tungt skulle kanske behövas. Men både Ingrid och Anne skakar kraftfullt på huvudet:

– Nej, nej, de gör inte som vi säger och är bara i vägen.

Så stora och starka kvinnor efterlyses som medarbetare till loppmarknaden i Väjern?

– Absolut. Men de måste vara pålitliga och arbeta gratis, säger Ingrid.

ANETTE NYMAN

VÄGEN TILL VÄJERN

Kör E6 norrut från Göteborg. Passera Uddevalla och Munkedal. Norr om Munkedal sväng mot Kungshamn, Smögen. Följ sedan skyltar mot Kungshamn. Sväng vänster strax efter skylten ”Väjern” och du kommer fram till loppmarknaden.

ANETTE NYMAN

På Ingrid Sävströms loppmarknad finns hur mycket prylar som helst.

CHARLOTTE GAWELL

Angel d'Almeida Oñederra tvekade aldrig att vara med i serien "Barnsjukhuset".

Angel delar med sig

– Ska du vara med i tv, vad coolt!

Det var kompisarnas reaktioner när fjortonåriga Angel d'Almeida Oñederra berättade att hon skulle vara med i TV4:s dokumentärserie "Barnsjukhuset". För Angels del var hennes medverkan i filmen ett sätt att hjälpa föräldrar till barn med cancer.

I NOVEMBER 2005 upptäckte läkarna att Angel d'Almeida Oñederra hade en stor tumör i tinningloben. Fem dagar senare opererades hon. Efter det följde månader av rehabilitering hos logoped, sjukgymnast och arbetsterapeut.

– Jag missade hela åttan, men lärde mig massa andra saker i stället, säger Angel.

Under våren deltog hon i inspelningen av "Barnsjukhuset", en svensk dokumentärserie som skildrar vardagslivet på Astrid Lindgrens barnsjukhus i Solna.

– Man fick aldrig vara ifred. De filmade mig flera gånger, till och med när jag var och hälsade på i skolan. Men de som jobbade med programmet var snälla och blev mina kompisar.

Angel tycker inte att det är så svårt eller för utlämnande att visa hur det är att vara sjuk.

– Varför skulle man inte vilja vara med i tv?

Alla som känner henne vet dessutom hur hon såg ut före sjukdomen och när hon mådde som sämst.

– När jag var på sjukhuset var jag blekare, rundare och blev sminkad. Jag såg hemsk ut, konstaterar Angel.

HON TYCKER ATT den här typen av program behövs.

– Jag tror att det kan hjälpa föräldrar att förstå hur deras barn mår. Kanske programmet också kan uppmuntra barn med cancer att kämpa vidare.

Angel har glömt bort det mesta från tiden före diagnosen och vistelsen på sjukhuset. Hon har fortfarande problem med minnet och ska därför spela in och spara programmen.

– Jag vill längre fram kunna se hur jag mådde när jag var fjorton, att jag klarade mig och gick vidare.

Serien "Barnsjukhuset" sponsras av Trygg-Hansa och Barncancerfonden.

JENNY RYLTENIUS

BRA SÄTT ATT INFORMERA

Barncancerfondens sponsring av tv-serien "Barnsjukhuset" är ett sätt att berätta om barncancer för en större publik.

– Det här är ett bra sätt för oss att informera om sjukdomen och visa de cancersjuka barnens vardag på sjukhuset, säger Anne Leach Bergsten, insamlingsansvarig på Barncancerfonden.

Vad den här typen av sponsring ger kan inte mätas direkt. Däremot märks effekterna i de generella och regelbundna mätningar som görs kring Barncancerfondens varumärke.

Angel d'Almeida Oñederra, som medverkar i "Barnsjukhuset", är också med i Barncancerfondens andra kampanjer under hösten. Hon är med både i en annons och i Barncancerfondens folder som skickades ut i slutet av augusti. Totalt beräknas cirka 3,5 miljoner hushåll nås av informationen på det ena eller det andra sättet.

– Syftet är att få in bidrag till forskning och utbildning, som i slutänden bidrar till att fler cancersjuka barn överlever sin sjukdom och får leva ett bra liv, säger Anne Leach Bergsten.

Runt om i landet finns sju barncancerföreningar. Huvuduppgiften är att stötta barnen som drabbas av cancer och deras familjer.

För att få en bild av hur man arbetar i de olika föreningarna frågade vi de sju ordförandena: 1. Vad är din uppgift som ordförande? 2. Hur värvar er förening medlemmar? 3. Vad är föreningens viktigaste uppgift för framtiden?

Barncancerföreningarna ger stöd i vardagen

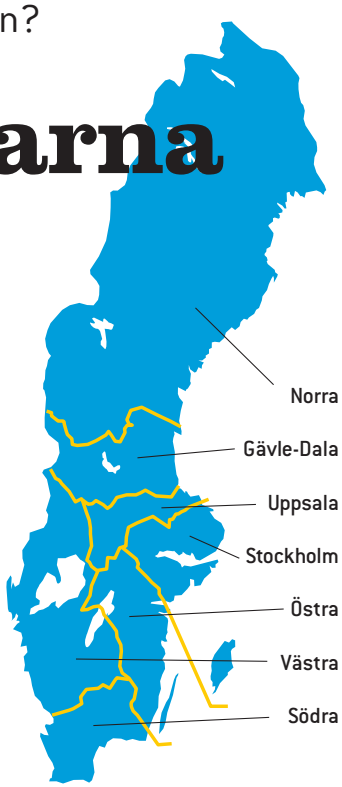

GÄVLE-DALA: CARINA WALLENBORG

Jag är 45 år. Fyra barn har jag välsignats med, Emma som är 20 år har precis flyttat hemifrån, pojkarna som är 15,13 och 12 år bor tillsammans med mig och vår lilla hamster i ett litet samhälle som heter Mohed. Jag arbetar som skötare inom psykiatrin och pluggar sociologi, etik och livsfrågor på högskolan i Gävle.

Carina Wallenborg

1: Min roll som ordförande är att vara ansiktet utåt och leda verksamheten. Jag försöker hitta styrkan hos medlemmarna och använda deras kreativitet till positiva saker för föreningen.

2: Vi har inga riktade kampanjer för att värva nya medlemmar utan använder oss av våra kontaktpersoner på sjukhusen som informerar om vår verksamhet.

3: Min vilja är att använda resurserna till de nyinsjuknade familjerna där jag vet att vi gör mest nytta. Både barn, syskon och föräldrar behöver någon att luta sig mot när det är som svårast. Att få kontakt med någon som förstår, men också någon som ordnar praktiska saker som exempelvis aktiviteter för barnen så att de kan glömma sjukdomen en stund.

SÖDRA: BILLY YDEFJÄLL

Jag bor i Växjö med min familj, Monica och barnen Emelie och Simon samt änglabarnet Linn. Jag är ordförande i Barncancerföreningen Södra sedan 2002 och anledningen till att jag engagerade mig i styrelsearbetet var att jag vill göra livet lite ljusare för de barn och deras familjer som drabbas av cancer.

1: Jag har förmånen att arbeta på halvtid åt Barncancerföreningen Södra och i mitt arbete ingår, förutom de viktiga strategiska målen som styrelsen utför, även en stor del operativt arbete. Det kan vara allt från att genomföra marknadsaktiviteter, hålla föreläsningar på dag- och kvällstid, till att organisera resor och bokningar av våra rekreationsanläggningar på Österlen.

Billy Ydefjäll

2: Alla som hamnar på barnonkologen i Lund får en ryggsäck som innehåller lite gåvor, presentkort och en blankett för gratis medlemskap i Barncancerföreningen Södra det första året. Detta fungerar bra och vi får på så sätt möjlighet att informera om föreningens verksamhet med stöd för de sjuka barnen och deras syskon och om våra aktiviteter. Vi informerar också om vårt stödmedlemskap när vi är ute och föreläser och på våra aktiviteter.

3: Det är viktigt att Barncancerföreningen arbetar efter de mål som är uppsatta och att vi aldrig glömmer att arbeta för barnen och deras familjers bästa. Vi måste lyssna på behoven och ta tillvara på önskemålen.

I stort kan man sammanfatta våra uppgifter i tre punkter:

- Se till att de sjuka barnen träffas och bygger egna kontaktnät och att skapa aktiviteter på sjukhusen.
- Arbeta aktivt med syskonen till de sjuka barnen eftersom det är lätt att de glöms bort.
- Se till att ha en fungerande Visommistverksamhet för föräldrar och syskon.

Utöver dessa tre viktiga punkter ska föreningen exempelvis arbeta med sammankomster, utflykter, resor och aktiviteter på sjukhusen.

ÖSTRA GÖTALAND: ANDERS PETERSSON

Jag och min hustru Marie har tillsammans tre söner och en dotter. Jag arbetar på Motala kommuns socialkontor som utredare/uppföljare på barn och ungdomssidan, men är för tillfället tjänstledig för ett uppdrag som politiker på heltid och ordförande i Bildningsnämnden i Motala kommun. Mitt och min familjs engagemang i föreningen började för ungefär 15 år sedan då vår son insjuknade i en hjärntumör. Uppfattar mig själv som en föreningsmänniska, har tidigare varit aktiv i ett antal idrottsföreningar som både tränare och ledamot i olika styrelser.

Anders Petersson

1: Att vara föreningens ansikte utåt, svara för mediekontakter, förmedla kontakter mellan föräldrar och grupper i föreningen. Dessutom ansvarar jag för att organisera och hålla i styrelsemöten en gång per månad, coacha ledamöter i styrelsen, medverka vid insamlingsaktiviteter samt vara kontaktperson i förhållande till Barncancerfonden. Jag sprider även information om föreningen via föreläsningar och samtal.

2: Främst genom kontakter på sjukhusen samt i nätverket kring den drabbade familjen, men även via annonser i tidningar. Dessutom försöker vi att alltid synas vid olika arrangemang, exempelvis idrottsevenemang och föreläsningar i föreningar, såsom Round Table, Ladies Circle, Rotary, Lions och kristna föreningar.

3: Att stötta drabbade barn och familjer främst under sjukdomstiden, och att finnas till hands för att dela erfarenheter och kunskaper om hur man går vidare i livet. Att få en möjlighet att ventilera sina upplevelser med människor som har samma erfarenheter är av oskattbart värde. Vid sådana tillfällen fyller föreningsverksamheten en oerhört stor roll.

UPPSALA: INGER PÅLBRANT

Jag är pensionär sedan ett par år. Innan arbetade jag som rektor för en högstadieskola i Uppsala, så jag har mycket erfarenhet av att arbeta med barn och ungdomar. Jag har en stor familj med många barn och barnbarn. En anledning till att jag engagerat mig i föreningen är mitt äldsta barnbarn som lämnade oss för åtta år sedan efter att ha kämpat mot sin hjärntumör. Nu känner jag att jag har tid att engagera mig i föreningens viktiga arbete.

1: Vi jobbar mycket tillsammans i styrelsen, men det övervägande ansvaret är mitt. Jag ska exempelvis se till att de verksamheter vi har är samordnade och se till att de grupper vi har fungerar. Vi har precis startat upp vår medlemstidning på nytt och där håller jag ihop produktionen och är ansvarig utgivare.

2: Framför allt får vi medlemmar genom de kontakter vi skapar på Akademiska sjukhuset. Där har familjekontaktgruppen två representanter varje tisdagskväll som kommer i kontakt med familjer som just kommit till sjukhuset. Det är en av våra viktigaste uppgifter, att träffa de drabbade barnen och deras familjer och kunna erbjuda vårt stöd. Sedan ställer vi ut bössor på sjukhuset, hos företag och i affärer. Det i sin tur leder till att både företag och butiker hör av sig och vill bli medlemmar.

3: Att fullfölja det vi påbörjat. Se till sjuka barn och föräldrars behov. På sjukhuset är det viktigt att barnen har tillgång till lokaler som inte är sjukhusmiljö. Vår förening har tillgång till tre rum på sjukhuset som vi har inrett. Ett sinnesrum, ett ungdomsrum och ett familjerum. Vi har en frys som alltid är full med mat, tillgång till dator och tv-spel. Dessutom har vi tre lägenheter som ligger i närheten av Akademiska sjukhuset. De är framför allt till för de familjer som kanske inte bor i Uppsala, men som vill vara nära sitt barn under sjukhusvistelsen. Lägenheterna är i princip fullbelagda året runt och betalas av sponsorer.

STOCKHOLM: PERNILLA ULFVENGREN

Jag bor i Stockholm med min familj och arbetar som biträdande lektor på Kungliga Tekniska högskolan.

Jag kom i kontakt med Barncancerföreningen i Stockholm då jag började gå på Visommist-träffar 2004, ett år efter det att min dotter Rebecka dött i cancer två år gammal.

1: Jag är samordnare och jobbar för att vi ska få en organisation som kräver så lite arbete som möjligt men ändå är effektiv. Så att vi får in mycket medel och har krafter över att ordna inköp och aktiviteter för våra medlemmar.

Pernilla Ulfvengren

2: Vi finns som en resurs för inneliggande familjer på avdelningen och rör oss ute vid aktiviteter för familjer under eller efter behandling och vid insamlingar. Vi ser gärna att fler vill stödja oss med medlemskap och företagsmedlemskap. Mycket av styrelsens arbete går åt till insamlingsaktiviteter och kan vi få hjälp av frivilliga genom gåvor eller medlemskap så välkomnas detta mycket.

3: Att förstå barnens och deras närståendes behov och uppfylla dessa i möjligaste mån! Uppmuntringspresenter, praktiska bekvämligheter, hjälp med myndigheter, underhållning, trivsel, stöd för föräldrar som mist sitt barn och syskon som mist sitt syskon och allt annat vi jobbar för i dag samt det vi ännu inte förstått att vi kan göra.

>>>

>>> **VÄSTRA: ÅKE LUNDSTEN**

Jag bor i Lindome strax söder om Göteborg. Jag är gift med Ann och vi har tillsammans tre döttrar i tonåren, Emelie, Josefine och Linnea. Jag jobbar på AstraZeneca i Mölndal med att leda underhållsverksamheten av de datasystem som används i den tidiga forskningen. Min hustru är sjuksköterska inom ortopedi på Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Åke Lundsten

1: Att vara en samlande punkt i föreningens arbete. Till mig kan alla vända sig för att få vägvisning, både våra sjuka familjer, aktiva ute i de olika länen eller våra styrelseledamöter. Dessutom leder jag förstås styrelsens arbete både på kort och lång sikt. Det betyder att försöka få saker gjorda just nu ute på våra sju sjukhus eller i våra många lokalgrupper. Samt att tillsammans med styrelsen försöka måla upp en bild av hur föreningens verksamhet ser ut om tre till fem år.

2: Våra medlemmar är i första hand de familjer som drabbas, men vi har även många anhöriga, nära vänner och andra personer som stödmedlemmar. Vi värvar medlemmar genom information som lämnas till familjerna när de fått beskedet att de drabbats av cancer eller i en ganska snar anslutning till detta. Sedan några år bjuder vi på medlemsavgiften första året eftersom vi vet att varje sak som har med barnets cancersjukdom, eller att bli påmind om det, är ett hinder för att anmäla sig. Vi vill att det ska vara så enkelt som möjligt.

I samband med att vi lämnar ut denna information får barnet och syskonen en present, en väska på hjul, laddad med kul grejor. Det gör att resan till sjukhuset blir lite lättare för familjen.

3: Att fortsätta stötta familjerna i deras vardag och på sjukhuset. Genom självhjälpsgrupper av olika slag, genom att ha kontaktsjuksköterskor som hjälper till i kontakten med skola, lokal sjukvård och genom syskonaktiviteter på och kring sjukvården. Även syskonen är en mycket utsatt grupp.

Inom sjukvården ser vi till att vi har den bästa personalen genom att ge dem möjlighet till fortbildning. Vi ser till att sjukhusmiljön är så trevlig som möjligt (möbler, gardiner, spel, datorer, tv) och att det finns förströelse (clowner, teater) för barnen.

För barn och ungdomar som överlevt gäller det att fortsätta att skapa möjlighet till nätverksskapande genom att ordna roliga aktiviteter året runt.

En annan viktig del är att vara familjernas språkrör i kontakten med sjukhusledning och klinikledning. En kontakt som sjukvården är mycket mån om att ha.

Samverka med andra föreningar på det nationella planet för att driva frågor som behöver nationellt fokus antingen mot politiker eller för att skapa opinion.

NORRA: LARS SANDMAN

Jag är 52 år, gift och bor i Umeå, blev ordförande i våras. Har varit aktiv i föreningen sedan år 2000.

Lars Sandman

1: Det är att vara lyhörd om vad medlemmarna vill och sedan med hjälp av styrelsen leda föreningen på vad vi tror är rätt väg.

2: På onsdagarna är vi på avdelningen Barn 3 på Norrlands Universitetssjukhus och bjuder familjer på fika. Då informerar vi om föreningen och på detta sätt får vi de flesta medlemmarna.

3: Föreningens viktigaste uppgift är att fortsätta finnas till som ett stöd till cancersjuka barn och deras familjer. Det är viktigt att finnas till hands som medmänniska i den svåra situation som det är när ett barn insjuknar i cancer.

SÅ HÄR BÖRJADE DET

För 26 år sedan bildade vårdpersonal och föräldrar till cancersjuka barn en förening som skulle verka för en separat canceravdelning för barn. Platsen var Karolinska sjukhuset i Stockholm och orsaken var att Barnavdelning 8 hotades av nedläggning. Inom ett par år fanns ytterligare sex barncancerföreningar. Den 1 januari 1982 beslöt man att bilda en gemensam nationell organisation för forskning, information, utbildning och samhällsfrågor kring cancerdrabbade barn – Barncancerfonden. Dagens barncancerföreningar arbetar självständigt inom sina geografiska regioner och bedriver arbetsgrupper inom olika verksamhetsområden. Varje förening har egen styrelse, egen ekonomi och eget 90-konto.

Varje förening finns representerad med en ledamot och en suppleant i Barncancerfondens styrelse. Styrelsen utses av årsmötet som hålls på försommaren varje år.

Läs mer om vad de olika barncancerföreningarna gör på www.barncancerfonden.se och klicka vidare på föreningar.

De cyklar för livet

PÅ 16 DAGAR ska Cebastian Vähi och Björn Karlsson cykla 117 mil – för Barncancerfonden.

– Vi ville göra något annorlunda, utmana oss själva för en bra sak, berättar Cebastian Vähi, dagen före avfärden.

Från den 19 augusti till den 4 september körs ”killtrampet” på bättre begagnade cyklar. Start och mål är Avenyn i Göteborg. Färden går till Borås, Jönköping, Eksjö, Vimmerby, Oskarshamn, Nybro, Karlshamn, Åhus, Simrishamn, Smygehuk, Malmö, Vejbystrand, Halmstad och Varberg.

I snitt kommer de att cykla åtta-nio mil om dagen på olika små cykelvägar. Cebastian Vähi ska rapportera om dagens öden och äventyr på en blogg, http://blogg.aftonbladet.se/3457/, där de uppmanar besökarna att lämna bidrag till Barncancerfondens verksamhet.

Nätterna kommer de att tillbringa antingen i tält eller på vandrarhem.

– Vi kommer nog få sova på mage en hel del, efter långa dagar i cykelsadeln, säger Cebastian Vähi.

PRIVAT FOTO

Cebastian Vähi och Björn Karlsson ska cykla södra Sverige runt för att samla in pengar till Barncancerfonden.

BENGT ALM

En representant för hyresvärden överlämnade blommor till de nyinflyttade hyresgästerna på Banérgatan 16.

I nya lokaler

BARNCANCERFONDENS kansli har flyttat till nya lokaler. Sedan den 21 augusti finns Barncancerfonden på Banérgatan 16, i en äldre del av kvarteret Garnisonen i Stockholm. Kontoret ligger fem minuters promenad från Karlaplans tunnelbanestation.

– Vi hoppas att de nya lokalerna ska öka effektiviteten i organisationen genom att vi alla sitter på samma plan i ett öppet landskap, säger generalsekreterare Olle Björk.

– Det är en för oss nödvändig flytt och ett sätt att möta framtiden.

De gamla lokalerna på Grevgatan låg i två plan och kansliets medarbetare satt utspridda i små rum.

Fler läger på Ågrenska

FLER UNGDOMSLÄGER och familjeveckor på Ågrenska utanför Göteborg under nästa år. Det utlovar Barncancerfonden. I år har man haft ett läger för vardera grupp, men nästa år blir det fler tillfällen att välja mellan. Så håll utkik efter nya datum på www.barncancerfonden.se.

FAMILJEN FRÖLANDER

Max Frölander, 9 år, tillbringade en vecka på Almers Hus med sin syster Paula, mamma, pappa, mormor och morfar. Bland mycket annat besökte de Varbergs fästning där Max och Paula fick klä ut sig till riddare.

ALMERS HUS

KALENDARIUM

23–30 september	Rekreation
30–7 oktober	Rekreation
7–14 oktober	Rekreation
14–21 oktober	Rekreation
21–28 oktober	Visommist
28–4 november	Rekreation/sena komplikationer
4–11 november	Rekreation
11–18 november	Rekreation
18–25 november	Personalvecka
25–2 december	Personalvecka

ALMERS HUS i Varberg är en rekreationsanläggning för familjer som har eller har haft ett cancerdrabbat barn. Tanken är att de familjer som vistas här ska få möjlighet att lämna vardagsstöket och få tid och tillfälle att umgås med varandra och andra i liknande situation.

Almers Hus invigdes 1993. I dag har runt 7 000 barn och anhöriga besökt anläggningen för att hämta kraft och inspiration. Huset ägs av Barncancerfonden och drivs i samarbete med Varbergs Kurort Hotell & Spa. Familjerna får stanna en vecka i taget och Barncancerfonden står för boende och resor. Drabbade ungdomar har också en egen vecka varje år.

Mer information hittar du på www.barncancerfonden.se/almershus. Den som är intresserad av att åka till Almers Hus kan kontakta bokningsansvariga på respektive barnonkologiskt centrum.

BOKNINGSANSVARIGA

Maria Renström, Umeå, 090-785 21 13
Carina Mähl, Lund, 046-17 81 05
Carina Söderlund och Marie Sandberg, Uppsala, 018-611 58 02
Roza Swanpalmer, Göteborg, 031-343 452 22
Helena Oreland, Stockholm, 08-517 781 84
Marie Sandgren, Linköping, 013-22 47 92

Har du några fina bilder från din vistelse på Almers Hus? Skicka dem gärna till oss så fler kan få glädjas åt dem. Antingen per mejl i jpg-format till redaktionen@barncancerfonden.se eller vanliga kort i pappersformat till Barn & Cancer, Citat Journalistgruppen, Box 30159, 104 25 Stockholm.

MOT BARNCANCER FINNS INGET SKYDD
Nästan varje dag får en familj i Sverige beskedet att deras barn har cancer. I ett slag välts tillvaron över ända. Tack vare tålmodig och framgångsrik forskning överlever tre av fyra barn sin livshotande sjukdom. Men i var fjärde familj händer det ofattbara.
Barncancerfonden arbetar för att alla barn som får cancer ska bli friska igen. För att nå dit är vi helt och hållet beroende av frivilliga gåvor från privatpersoner och företag. Ditt stöd till forskningen räddar liv. Tack.
Forskning hjälper!
Ring in ditt bidrag på 020-90 20 90
BARNCANCER FONDEN
barncancerfonden.se
Pg 90 20 90-0
CUSTOMERSONLY. Foto Åke Gunnarsson/VUE

Skolarbete blev lyckad insamling

DET BÖRJADE SOM 100 TIMMAR projektarbete sista året på gymnasiet och slutade med en golftävling med världskändisar och riktigt stora sponsorer.

För golfintresserade Joakim Carlson, Mattias Hartmann, Andreas Osin och Niklas Stafstedt på Haga-gymnaiset i Norrköping blev skolprojektet startskottet för ”En sving för barnen”, en välgörenhetstävling till förmån för cancersjuka barn. Tanken vara ett evenemang för lokala företag på golfbanan i Klinga, men projektet växte tack vara killarnas arbetsglädje och idérikedom.

– Vi hade alldeles för roligt när vi höll på och kom på nya idéer hela tiden. Projektet bara växte och växte. Det var otroligt mycket jobb, men absolut värt det, säger Joakim Carlson.

Syftet med projektet var att skapa företagskontakter, inte tjäna pengar. Därför bestämde de redan från början att eventuella vinster skulle gå till välgörenhet. Men varför föll valet på Barncancerfonden? Joakim Carlson vänder på frågan.

– Varför inte? Barncancerfonden var faktiskt den organisation som vi alla komma att tänka på först. Och vi tror att de kommer ha stor nytta av pengarna och använda dem väl i sin verksamhet och till forskning om barncancer.

FOTOFABRIKEN

Överst från vänster Mattias Hartmann och Niklas Stafstedt. Under från vänster Andreas Osin och Joakim Carlson.

När den lyckade tävlingen var över och projektet summerats kunde de fyra Norrköpingskillarna räcka över en check på 114 000 kronor till Barncancerfonden. Allt detta tack vare ett storartat arbete med att hitta sponsorer som Callaway Golf, Audi, Intersport och många fler samt att kända sportprofiler som Pernilla Wiberg, Hardy Nilsson och Christer Ulfbåge ställde upp gratis.

– Vi kontaktade Pernilla Wiberg via hennes hemsida utan några större förhoppningar. Det gick ett tag innan vi fick svar. I svaret stod bara ”Visst, självklart kommer jag”. I efterhand har hon sagt att hon tyckte om vårt rättframma sätt att fråga.

Vad har ni lärt er av projektet?

– Att man måste ha en ordentlig tidplan. När vi sa ”det gör vi nästa vecka” hade det kommit in tre saker till som var än mer akuta. Men framför allt så har vi haft riktigt, riktigt roligt hela tiden. Det har varit den stora drivkraften och även om vi kanske inte umgås alla fyra om 20 år så kommer ingen av oss glömma den här tiden.

VICTORIA WAHLBERG

Ditt bidrag gör skillnad

Barncancerfonden finansierar större delen av barncancerforskningen i Sverige, utan några bidrag från stat eller kommun.

Verksamheten är därför helt beroende av frivilliga gåvor från privatpersoner, företag och organisationer. Du kan stödja forskningen om barncancer genom att sätta in valfritt belopp på pg 90 20 90-0 eller ge din gåva via www.barncancerfonden.se.

Du är också välkommen att ringa in din gåva på telefon 020-90 20 90.

Högtidsgåva eller minnesblad. Gratulera på högtidsdagen eller hedra minnet av en avliden genom att skänka en gåva.

Vi utfärdar ett gratulationskort eller ett minnesblad med din personliga hälsning.

”En vän för livet”. Stöd vår verksamhet varje månad via autogiro. För oss innebär det mindre administration och större möjlighet att planera projekt på längre sikt. Som tack för ditt stöd får du Barncancerfondens ”guldnål” och tidningen Barn & Cancer kostnadsfritt.

Testamentera pengar. Beställ gärna vår kostnadsfria broschyr ”300 skäl att testamentera till Barncancerfonden”. I den kan du också läsa mer om hur du går tillväga för att skriva ditt testamente.

Företagssamarbeten och insamlingar. Är du intresserad av samarbete kontakta oss gärna på telefon 08-584 209 00 .

”Företagsvän för livet”. Ditt företag kan lösa ett årsmedlemskap i Barncancerfonden. Som tack får ni ett diplom och en prenumeration på tidningen Barn & Cancer. Läs mer på www.barncancerfonden.se.

Spara i Bancofonder. Stöd oss genom att spara i en fond där en viss procent av ditt sparande går till forskning om barncancer. Kontakta Banco Fonder för mer information.

90-konto – en garanti för att ditt bidrag når fram

Ett plusgironummer som börjar på 90 är en kvalitetsstämpel som visar att organisationen står under tillsyn av SFI – Stiftelsen för Insamlingskontroll. Det innebär att högst 25 procent av insamlade medel används till administration och marknadsföring.

Läs gärna mer eller kontakta oss/ge gåva på vår webbplats:
www.barncancerfonden.se.
Telefon: 020-90 20 90, 08-584 209 00,
Pg: 90 20 90-0 eller
Pg: 90 20 99-1 (för OCR-inläsningar),
Bg: 902-0900.

Posttidning B

BARNCANCER FONDEN

Barncancerfondens adress:
Box 5408, 114 84 Stockholm
Telefon 08-584 209 00, fax 08-584 109 00

För prenumerationsärenden:
Titel Data AB, 112 86 Stockholm
Telefon 08-617 23 40

GÄSTKRÖNIKA

INGER & LASSE SANDBERG

Sorgträdet

LILLA C OCH HENNES FARMOR är ute och promenerar på den lilla ön där inga bilar finns. På ön där alla hundar och katter bor. Och där lilla C bor med sina två små bröder och med mamma och pappa.

– Farmor, vill du se mitt sorgträd? frågar C.

– Har du ett sorgträd? undrar farmor förvånad.

– Vi vänder, säger lilla C.

Så går de tillbaka utefter den blommiga vägen. Där surrar vitrumpiga humlor och fjärilar fladdrar. De går tillbaka in genom grinden. Uppför berget.

– Här är mitt sorgträd, säger lilla C och kramar en fin liten rönn.

– Du får krama den du också!

– Men lilla vän, säger farmor, vem har lärt dig att ha ett sorgträd?

C ser förvånad ut.

– Ingen, säger hon. Jag vet själv. Jag behöver ett sorgträd när jag sörjer.

Så kramar hon trädet hårt, hårt.

Farmor kramar också.

– Nu kan vi gå igen, säger lilla C.

– Vad är du ledsen för, undrar farmor.

– Jag är ledsen för att vi måste sälja vår tomt och vårt hus, svarar C.

– Vi ska flytta, förstår du, och då måste vi ha pengar till ett nytt hus. Säg inget till mamma och pappa.

– Dom är också ledsna och dom vet inte, att jag vet att vi måste flytta.

Så går de på den gröna fina vägen och farmor undrar var den uråldriga klokskapen om trädens läkande kraft kommer ifrån och hur den landat i just hennes lilla barnbarn när hon behöver ett träd, som nu blivit hennes eget TRÖSTTRÄD. ◉

Lilla C finns i boken ”Konstigt, sa lilla C”, utgiven 2003. I den är lilla C 2 år. I ”Sorgträdet” är hon 4 år.

INGER & LASSE SANDBERG

Ålder: Hon är 76 år, han är 82.
Familj: 3 barn, 8 barnbarn, 2 barnbarnsbarn.
Bor: I Karlstad och Älvsbacka.
Yrke: Hon är författare, han är tecknare.
Inger gör helst: Roligheter tillsammans med barnbarn, lagar mat, tecknar, läser, plockar bär och svamp.
Lasse gör helst: Ritar tillsammans med barnbarn, läser och löser korsord.
Inger tänker bäst: Gående, helst i skog.
Lasse tänker bäst: I en skön stol.

Inger och Lasse gör bara böcker med varandra.
De har gjort över 100 böcker tillsammans sedan de gifte sig 1950.